

1 EMU-saldo

Bijlagen 1 en 2 zijn dit jaar op een andere manier vormgegeven. Op deze manier kan een betere aansluiting worden gemaakt tussen de tabellen in hoofdstuk 4 van de Miljoenennota en de cijfers die zijn opgenomen in de verschillende bijlagen en begrotingshoofdstukken. De totale collectieve uitgaven en inkomsten zijn het uitgangspunt van de nieuwe opzet van bijlage 1. Vanuit deze cijfers worden vervolgens het EMU-saldo en de uitgavenkaders berekend. In alle tabellen is opgenomen waar de verschillende cijfers terug te vinden zijn. In bijlage 1 vindt de opbouw naar het EMU-saldo plaats. In bijlage 2 wordt een aansluiting gemaakt van de totale netto rijksuitgaven naar de verschillende uitgavenkaders. Daarnaast is het overzicht van de gasbaten nieuw.

De collectieve uitgaven bestaan uit de begrotingsuitgaven van het Rijk, de premiegefinancierde uitgaven van de sociale fondsen¹ en de uitgaven van de lokale overheden. Hetzelfde geldt voor de collectieve inkomsten. Omdat zowel de inkomsten als de uitgaven op de verschillende begrotingen op kasbasis worden gerapporteerd, moet gecorrigeerd worden voor kas transverschillen (ktv's), aangezien het EMU-saldo een begrip op transbasis is. Daarnaast tellen financiële transacties (zoals de aankoop van Fortis/ABN-AMRO) niet mee in het EMU-saldo, maar alleen in de EMU-schuld.

Om dubbelstellingen te voorkomen, moeten de onderlinge betalingen van het totaal worden afgetrokken (zowel bij de collectieve uitgaven als bij de collectieve inkomsten). Een voorbeeld van een onderlinge betaling van het Rijk aan de lokale overheden is de Wet Werk en Bijstand (WWB). Het Rijk neemt dit op als een uitgave, terwijl de lokale overheden dit als inkomsten boeken, waarmee zij op hun beurt uitgaven bekostigen. Om uitgaven niet twee keer mee te nemen, wordt hiervoor gecorrigeerd in de vorm van een consolidatiepost.

¹ De sociale fondsen zijn de «verzekeringsfondsen» betrekking hebbende op de volksverzekeringen (inclusief zorg) en de werknemersverzekeringen.

Tabel 1.1 EMU-saldo collectieve sector (in € miljard)

	2008	2009*	2010*	2011	bron
Inkomsten Rijk	167 639	164 646	159 464	159 670	
w.v. belastingontvangsten	138 068	129 268	131 638	137 690	zie tabel 3.4.1
w.v. niet-belastingontvangsten	28 475	35 155	29 211	28 796	zie tabel 2.2
w.v. ktv's en financiële transacties	1 097	223	- 1 386	- 6 817	zie tabel 2.11
Inkomsten sociale fondsen	98 002	93 613	97 831	102 933	zie tabel 1.4
Inkomsten lokale overheden	90 096	92 720	94 356	98 075	zie tabel 1.5
Consolidatie: Rijk aan sociale fondsen**	- 14 236	- 18 361	- 17 367	- 17 719	zie tabel 1.4
Consolidatie: Rijk aan lokale overheden	- 65 604	- 68 900	- 69 285	- 70 270	zie tabel 1.5
Inkomsten collectieve sector	275 897	263 718	264 998	272 688	
Uitgaven Rijk	164 731	180 364	184 018	184 988	
w.v. uitgaven begrotingen	209 381	192 202	194 778	194 228	zie tabel 2.1
w.v. ktv's en financiële transacties	- 44 650	- 11 838	- 10 760	- 9 239	zie tabel 2.11
Uitgaven sociale fondsen	94 131	101 869	105 520	108 818	zie tabel 1.4
Uitgaven lokale overheden	92 675	96 415	98 645	100 125	zie tabel 1.5
Consolidatie: Rijk aan sociale fondsen**	- 14 236	- 18 361	- 17 367	- 17 719	zie tabel 1.4
Consolidatie: Rijk aan lokale overheden	- 65 604	- 68 900	- 69 285	- 70 270	zie tabel 1.5
Uitgaven collectieve sector	271 697	291 388	301 530	305 942	
EMU-saldo collectieve sector	4 200	- 27 670	- 36 533	- 33 253	

* De ramingen voor 2009 en 2010 zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning (MEV) 2010 van het CPB. Voor 2011 zijn geen actuele ramingen over de economie beschikbaar. De ramingen voor dit jaar zijn gebaseerd op extrapolaties van 2010.

** De onderlinge betalingen tussen Rijk en sociale fondsen bestaan uit de rijksbijdragen, de rentebaten en de rente-uitgaven (zie tabel 1.4).

Tabel 1.2 bevat de EMU-saldi van de drie samenstellende delen van de collectieve sector. Dezealdi kunnen ook worden berekend door in tabel 1.1 de uitgaven van de inkomsten af te trekken.

Tabel 1.2 Opbouw EMU-saldo collectieve sector (in € miljard)

	2008	2009	2010	2011	bron
EMU-saldo centrale overheid	2 908	- 15 718	- 24 555	- 25 319	zie tabel 1.3
EMU-saldo sociale fondsen	3 871	- 8 256	- 7 689	- 5 884	zie tabel 1.4
EMU-saldo lokale overheden	- 2 579	- 3 695	- 4 289	- 2 050	zie tabel 1.5
EMU-saldo collectieve sector	4 200	- 27 670	- 36 533	33 253	
EMU-saldo collectieve sector (in % bbp)	0,7%	- 4,8%	- 6,3%	- 5,6%	

In de tabellen 1.3 tot en met 1.5 wordt per overheidslaag een onderbouwing voor het EMU-saldo gegeven.

Tabel 1.3 EMU-saldo centrale overheid (in € miljard)

	2008	2009	2010	2011	bron
Belastinginkomsten	138 068	129 268	131 638	137 690	zie tabel 3.4.1
Af: Netto begrotingsgefinancierde uitgaven RBG-eng	103 499	107 750	111 973	111 729	zie tabel 2.3
Af: Netto begrotingsgefinancierde uitgaven SZA	10 776	11 140	12 101	12 757	zie tabel 2.4
Af: Netto begrotingsgefinancierde uitgaven BKZ	2 219	2 401	3 002	3 147	zie tabel 2.5
Af: Netto uitgaven niet-relevant voor enig kader*	64 412	34 029	35 948	37 343	zie tabel 2.10
Af: Stimuleringspakket (excl. fiscale maatregelen)	0	1 728	2 542	456	
Bij: Ktv's en financiële transacties	45 747	12 061	9 374	2 423	zie tabel 2.11
EMU-saldo centrale overheid	2 908	- 15 718	- 24 555	- 25 319	

* Deze post bestaat onder andere uit de aardgasbaten, de uitgaven aan rente, FES, zorgtoeslag en de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

Tabel 1.4 EMU-saldo sociale fondsen (in € miljard)

	2008	2009	2010	2011	bron
Premie-inkomsten	83 767	75 246	80 347	85 021	zie tabel 3.4.1
Rijksbijdragen	13 906	18 367	17 484	17 912	
Rentebaten	329	0	0	0	
Inkomsten sociale fondsen	98 002	93 613	97 831	102 933	
Premiegefinancierde uitgaven SZA	43 717	47 592	50 191	50 691	zie tabel 2.4
Premiegefinancierde uitgaven Zorg	49 579	52 594	53 757	56 329	zie tabel 2.5
Rente-uitgaven	0	6	117	193	
Overig (m.n. administratiekosten zorgverzekeraars)	836	1 677	1 455	1 604	
Uitgaven sociale fondsen	94 131	101 869	105 520	108 818	
EMU-saldo sociale fondsen	3 871	- 8 256	- 7 689	- 5 884	

Tabel 1.5 EMU-saldo OPL (in € miljard)

	2008	2009	2010	2011
Belastinginkomsten*	7 672	7 729	7 880	8 025
Rijksbijdragen**	65 604	68 900	69 285	70 270
Overige inkomsten***	16 819	16 091	17 190	19 779
Inkomsten lokale overheden	90 096	92 720	94 356	98 075
Uitgaven lokale overheden*	92 675	96 415	98 645	100 125
EMU-saldo lokale overheden	- 2 579	- 3 695	- 4 289	- 2 050

* De ramingen voor de belastinginkomsten en uitgaven van de lokale overheden zijn gebaseerd op de MEV 2010.

** Rijksbijdragen zijn bedoeld voor uitgaven die door de gemeente gedaan worden, maar (deels) bekostigd worden door het Rijk. Hierbij moet gedacht worden aan het GPF, de WWB, WSW, BDU en het bijzonder onderwijs.

*** Overige inkomsten zijn de ontvangsten uit leges, eigen betalingen, rente, dividenden, etc.

Tabel 1.6 Financieringsbehoefte Rijk (in € miljard)

	2008	2009	2010	2011	bron
EMU-saldo collectieve sector	4 200	- 27 670	- 36 533	- 33 253	zie tabel 1.2
Af: EMU-saldo sociale fondsen	3 871	- 8 256	- 7 689	- 5 884	zie tabel 1.2
Af: EMU-saldo lokale overheden	- 2 579	- 3 695	- 4 289	- 2 050	zie tabel 1.2
Af: Ktv's en financiële transacties	45 747	12 061	9 374	2 423	zie tabel 2.11
Af: Overbruggingskrediet FBN/ABN	49 141	- 34 966	0	0	zie tabel 4.1
Af: Derdenrekening en overig	- 5 346	28	- 323	- 134	zie tabel 4.1
Feitelijk financieringssaldo Rijk op kasbasis	- 86 634	7 159	- 33 606	- 27 608	

Tabel 1.7 Historisch overzicht EMU-saldo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EMU-saldo collectieve sector (in % bbp)	- 0,2%	- 2,1%	- 3,1%	- 1,7%	- 0,3%	0,5%	0,2%	0,7%	- 4,8%	- 6,3%	- 5,6%

Figuur 1.1 Historisch overzicht EMU-saldo

